

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๑๕/๕๗ | ๖ - ๑๒ ม.ค.๕๗

สรุปสถานการณ์ ๑๐ ปี ไฟใต้ : แนวทางนำสันติภาพคืนสู่ปลายด้ามขวาน

สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ ๓ จชต. ดำเนินมาครบ ๑๐ ปี เมื่อวันที่ ๔ ม.ค.๕๗ โดยระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีความพยายามจากทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหา แต่ยังคงพบสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ที่ยังคงปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่อง ทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก อีกทั้งภาครัฐต้องทุ่มงบประมาณไปกว่า ๒ แสนล้านบาท ปัจจุบันทุกภาคส่วนได้มุ่งมั่นในการใช้แนวทางสันติวิธี และยึดหลักกฎหมายมาใช้ในการแก้ปัญหา ทั้งนี้เพื่อลดเงื่อนไขไม่ให้ผู้ก่อความไม่สงบนำไปสร้างสถานการณ์ อย่่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาใน ๓ จชต. ที่มีความซับซ้อน ทำให้ไม่อาจมีสูตรสำเร็จตายตัว และต้องใช้ระยะเวลาในการนำความสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับมาสู่ปลายด้ามขวานอีกครั้ง....

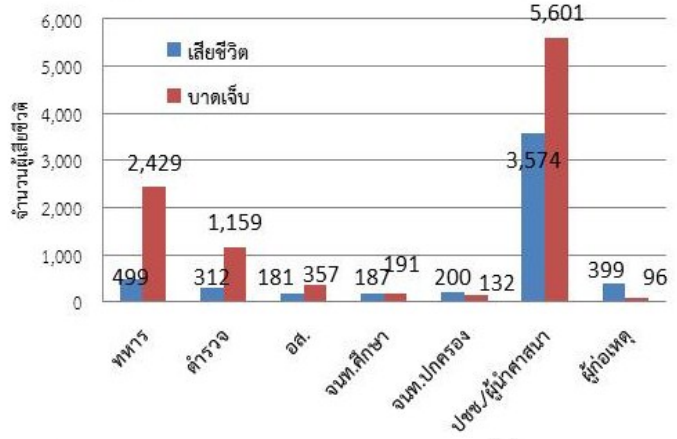
เมื่อวันที่ ๔ ม.ค.๕๗ ที่ผ่านมาถือเป็นวันครบรอบ ๑๐ ปีของการเกิดสถานการณ์ปล้นปืนที่ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ บ้านปิเหล้งใต้ ต.มะรือโบออก อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส อันเป็นจุดเริ่มต้นของสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จชต. ระลอกใหม่ นับจากวันนั้นถึงวันนี้ได้มีความพยายามจากทุกภาคส่วนเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้แนวทางสันติวิธีเป็นหลัก แต่ดูเหมือนว่าสถานการณ์ยังไม่ยี่งมีที่ท่าจะยุติลงได้ง่าย ทั้งนี้ในห้วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา ได้มีการรวบรวมสถิติที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ ๓ จชต. โดยชี้ให้เห็นถึงความถี่ ความสูญเสีย และงบประมาณ

โดยสถิติการวางระเบิดที่เก็บรวบรวมโดยหน่วยเฉพาะกิจไอโอมพิทักษ์ กองทัพบก ระบุตัวเลขตั้งแต่ปี ๔๗ นับจนถึงวันที่ ๒๒ ธ.ค.๕๖ ว่า มีเหตุระเบิดเกิดขึ้นทั้งหมด ๒,๘๘๘ ครั้ง ซึ่งความรุนแรงที่เกิดขึ้นทั้งหมด ทำให้มีผู้เสียชีวิต ๕,๓๕๒ ราย และผู้บาดเจ็บ ๙,๙๖๕ ราย ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ผู้นำศาสนา ประชาชนทั่วไป บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ปกครอง และผู้ก่อความไม่สงบ โดยแยกเปรียบเทียบได้ตามแผนภาพด้านล่าง

สถิติสถานการณ์ความรุนแรง ผู้เสียชีวิต และผู้ได้รับบาดเจ็บ

ข้อมูลจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค ๔ สน.) ระบุว่า ตลอด ๑๐ ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี ๔๗-๕๖ สถานการณ์ในพื้นที่ ๓ จชต. ได้เกิดเหตุรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ๘,๕๔๐ เหตุการณ์ (นับถึงวันที่ ๓๑ ธ.ค.๕๖) ซึ่งมีทั้งการลอบยิง การวางระเบิด การวางเพลิง และการปะทะ

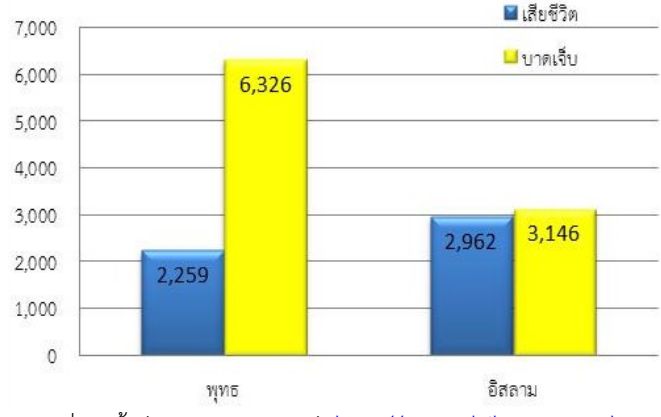
สถิติผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ ในพื้นที่ 3 จชต. ห้วง 10 ปี (4 ม.ค.47 - 31 ธ.ค.56)

สถิติสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ 3 จชต. ในห้วง 10 ปี (4 ม.ค.47-31 ธ.ค.56)

สถิติผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ (แบ่งตามศาสนา) ในพื้นที่ 3 จชต. ห้วง 10 ปี (4 ม.ค.47 - 31 ธ.ค.56)

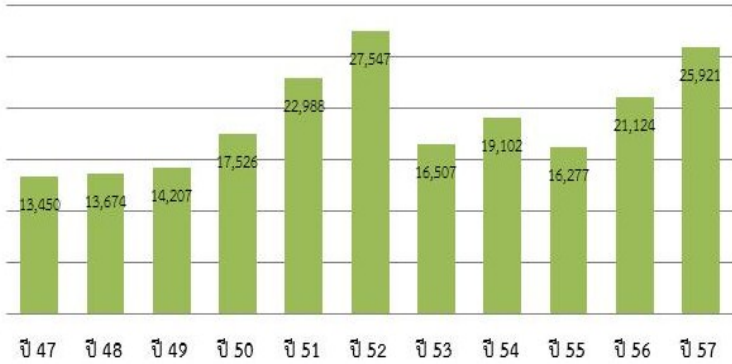

ข้อมูลจาก: กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค ๔ สน.) <http://www.dailynews.co.th>

อีกทั้งในด้านงบประมาณนั้น ๑๐ ปีที่ผ่านมา ทุกรัฐบาลได้ใช้งบฯ ทั่วไปได้รวมกันทั้งสิ้น ๒๐๘,๓๒๓ ล้านบาทเศษ โดยตัวเลขนี้ยังไม่รวมงบกลางที่หน่วยงานต่างๆ เช่น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ที่มีการขอเบิกจ่ายเพิ่มเติมระหว่างปีอีกกว่า ๒,๐๐๐ ล้านบาท

งบประมาณทั่วไปได้ห้วง 10 ปี (ปี 47 - 57) รวม 208,323 ล้านบาท

ข้อมูลจาก : สำนักข่าวอิสรา. <http://www.isranews.org/>

การเจรจาทางสันติวิธีสู่การดับไฟใต้

๑๐ ปีแห่งการลองผิดลองถูก ทำให้พบว่าการใช้กำลังจากฝ่ายรัฐไม่สามารถยุติความรุนแรงได้ อีกทั้งบทเรียนจากประเทศต่างๆ ยังชี้ว่าการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีเป็นหนทางในการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน แนวทางดังกล่าวจึงถูกหยิบยกมาใช้ในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาจากทุกภาคส่วน อาทิ

◆ **ภาครัฐ** มีการปรับตัวทางนโยบายสันติภาพของรัฐด้วยการออก “นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๗” โดย สมช. นโยบายดังกล่าวประกาศชัดเจนว่าจะต้องมุ่งสร้างสภาวะแวดล้อม ที่เอื้อต่อการพูดคุยในการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง และให้หลักประกันในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ

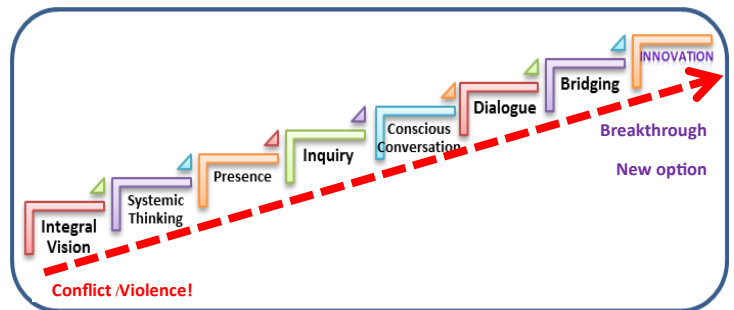
◆ **ฝ่ายทหาร** มีการเดินนโยบายสันติภาพ ผ่าน กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ที่ได้ประกาศนโยบาย “สานใจสู่สันติ” ซึ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้มีความเห็นต่างจากรัฐได้มีช่องทางแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

◆ **ศอ.บต.** มีนโยบายเปิดพื้นที่จัดการ “พูดคุยสันติภาพ” ซึ่งรัฐบาลไทยโดย สมช. ในฐานะตัวแทนรัฐบาล และกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบชาวมุสลิม “Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani : BRN” หรือ “ขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี” ได้มีการเจรจาผ่านไปแล้ว ๓ รอบ

◆ **ภาคประชาสังคมและนักวิชาการ** มีการสร้างพื้นที่กลางเพื่อสันติภาพตามแนวทางที่เรียกว่า “กระบวนการสันติภาพปัตตานี” และแนวทางการสร้าง “พื้นที่กลางสร้างสันติภาพจากคนใน” หรือ “Insider Peace builders Platform, IPP” ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๕๔

กระบวนการแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสร้างนวัตกรรมทางความคิดด้วยการเปลี่ยนความขัดแย้งให้กลายเป็นพลังในการแก้ปัญหา อาจทำได้โดยการใช้แนวคิดของการ “สร้างพื้นที่ให้เกิดการพูดคุยถึงปัญหาคความขัดแย้งไปสู่พื้นที่ทางสังคมใหม่ๆ” เพื่อมิให้ความขัดแย้งกลายเป็นความรุนแรง หรือ “Conflict Transformation” ที่มีจุดหมาย คือ การสร้างนวัตกรรมทางสังคมใหม่เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีอยู่ โดยมีขั้นตอนดังนี้ (๑) **Integral vision** คือ การบูรณาการทางความคิดและวิธีทัศน์ของกลุ่มคนที่หลากหลาย (๒) **Systematic thinking** คือ การจัดระบบความคิดที่ชัดเจน (๓) **Presence** คือ การเข้าร่วมของหลายฝ่ายที่มีอัตลักษณ์หลากหลาย (๔) **Inquiry** คือ การแสวงหาความรู้เพื่อหาทางออกใหม่ (๕) **Conscious Conversation** คือ การสนทนาระหว่างกลุ่มคนที่หลากหลายอย่างเปิดใจกว้าง (๖) **Dialogue** คือ การสนทนาเพื่อหาทางออกใหม่ๆ มากกว่าการ debate (๗) **Bridging** คือ การมีพันธมิตรร่วมกันโดยก้าวข้ามความแตกต่างแห่งอัตลักษณ์ และ (๘) **Innovation** คือ การก้าวข้ามความขัดแย้งต่างๆ อันจะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางความคิดใหม่ เพื่อแก้ปัญหาทางสังคมที่มีความสลับซับซ้อนได้อย่างรอบด้าน

กระบวนการก้าวข้ามความขัดแย้งและความรุนแรงไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางสังคมใหม่

ปัจจุบัน ทุกภาคส่วนพยายามร่วมกันในการแก้ปัญหาด้วยการยึดหลักสันติวิธี และหลักกฎหมาย เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบนำมาเป็นเงื่อนไขในการสร้างสถานการณ์ อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาใน ๓ จต. ที่มีความซับซ้อนสูง จึงไม่อาจมีสูตรสำเร็จตายตัวได้ รวมทั้งต้องใช้ระยะเวลาในการนำความสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับมาสู่ปลายด้ามขวานอีกครั้ง...🙏

อ้างอิง

- ◆ ทบ.แถลงครบรอบ ๑๐ ปี ไฟใต้ ตายกว่า ๕ พัน เจ็บนับหมื่น. <http://www.dailynews.co.th>
- ◆ ๑๐ ปีไฟใต้ปืนถูกปล้น ๑,๙๖๕ กระบอก ยอดตายปรับใหม่ ๓.๗ พัน ราย เเทงบทะเล ๒ แสนล้าน!. <http://www.isranews.org/south-news/scoop/item/26320-tenyears.html>
- ◆ ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี . มุมมองของประชาชนชายแดนใต้: ‘ความหวัง’ ในสถานการณ์ความรุนแรงอันยืดเยื้อได้เริ่มเงาแห่ง ‘สันติภาพ’. <http://www.deepsouthwatch.org/node/4147>
- ◆ นเรศน์ วงศ์สุวรรณ, พันเอก . ถอดรหัส “วาทกรรมเขตปกครองพิเศษ” เพื่อความสมานฉันท์ในจังหวัดชายแดนใต้”. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. ๒๕๕๖